

PATVIRTINTA
Mažeikių miesto Vietos veiklos grupės
visuotinio narių susirinkimo 2024 m. gegužės 21 d.
protokolu Nr. 2

MAŽEIKIŲ MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

2024, MAŽEIKIAI

MAŽEIKIŲ MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategijos rengėjas Mažeikių miesto vietos veiklos grupė (juridinio asmens kodas 304065436) (toliau – Mažeikių miesto VVG arba Asociacija). Tai savanoriška organizacija veikianti Mažeikių mieste, įkurta bendriems narių poreikiams ir tikslams tenkinti bei įgyvendinti. Pagrindiniai Mažeikių miesto VVG steigėjai – Mažeikių rajono savivaldybė, Mažeikių verslininkų asociacija ir Mažeikių rajono nevyriausybinų organizacijų asociacija. Asociacijos veiklos tikslai – aktyvus dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus ir programas, taip skatinant Mažeikių miesto plėtrą; socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu; vietinių įsidarbinimo galimybių pagerinimas ir bendruomenių socialinės integracijos didinimas, išnaudojant vietos bendruomenę ir vietos valdžios ryšius; Asociacijos narių veiklos koordinavimas, atstovavimas jos narių interesams ir kitų viešųjų interesų tenkinimas. Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategija rengiama siekiant įgyvendinti 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ ir 4.9 uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“. Remiantis statistinės analizės duomenimis, nustatytų stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių veiksniais, nustatytu Mažeikių miesto plėtros poreikiu, išsikeltais tikslais ir uždaviniais rengiama vietos plėtros strategija, kurios pagrindinis tikslas – didinti gyventojų socialinę gerovę per socialinių integracijos paslaugų plėtrą bei socialinės atskirties problemų sprendimą, skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą pasitelkiant bendruomenės, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Mažeikių rajono savivaldybės administracinis centras – Mažeikių miestas, išsidėstęs šiaurės vakarų Lietuvoje, nutolęs nuo Šiaulių apie 80 km, Klaipėdos – 120 km, Kauno – 230 km, Panevėžio – 170 km, Vilniaus – 300 km ir Latvijos sostinės Rygos 160 km atstumu. 2022 m. Mažeikių mieste gyveno 35 835 gyventojų. 2022 m. duomenis palyginus su 2018 m. duomenimis, gyventojų skaičius mieste sumažėjo 0,2 proc. Vaikų (0–14 m.) skaičius, lyginant 2022 m. su 2018 m., sumažėjo 7,2 proc., darbingo amžiaus ir vyresnių amžių skaičius padidėjo labai nežymiai (0,1 proc.). Nors augimo ir plėtros pagreitį Mažeikių miestas įgavo dėl pramonės ir čia įsikuriamų įmonių, materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų augimas viršija šalies rodiklius, tačiau mieste vyraujančios problemos yra neatsiejamos nuo bendrų tendencijų vyraujančių Lietuvoje: gyventojų skaičiaus mažėjimas fiksuojamas dėl natūralios neigiamos gyventojų kaitos ir neto migracijos; dėl senstančios visuomenės didėjantis socialinių paslaugų poreikis lemia tinkamos infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių augantį poreikį; mažėjantis vaikų ir jaunimo skaičius ateityje gresia žmogiškųjų išteklių trūkumu; tarpinstitucinio bendradarbiavimo tarp švietimo, socialinės, asmens sveikatos priežiūros, visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos paslaugas teikiančių įstaigų stoka; Covid–19 neigiama įtaka socialinės paramos sektoriui (darbo netekę asmenys, didesnis socialinių išmokų poreikis, gyventojų pasyvumas ir abejingumas). Atsižvelgiant į esamas problemas Mažeikių mieste bei siekiant paskatinti jų sprendimą, Mažeikių miesto VVG parengė vietos plėtros strategiją, į kurios rengimą aktyviai įsitraukė ir miesto bendruomenė, nevyriausybines organizacijas, įmones, kitos institucijos. Strategijoje svarstytos ir įtrauktos veiklos, skirtos spręsti socialinės atskirties mažinimo problemas, plėtoti socialinės integracijos paslaugas, didinti užimtumą bei verslumą, plėsti ir stiprinti bendradarbiavimo ryšius, kurti komunikacijos sklaidos kanalus. Strategijos tikslai, uždaviniai, veiksmai buvo suformuoti ir priimti bendru sutarimu, pasirenkant aktualiausias miestui veiklas. Mažeikių miesto VVG plėtros strategijos parengimui buvo gauta ES struktūrinių fondų investicijų parama. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimui numatoma prašyti ES struktūrinių fondų investicijų paramos, kadangi be šios paramos nebūtų galimybių finansiškai įgyvendinti visų užsibrėžtų siekių.

Parengta Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategija pasižymi neįprastu problemų sprendimu, kadangi į strategijos formavimą buvo įtraukti visi suinteresuoti miesto bendruomenės atstovai, t. y. formuluojant strategiją buvo atsižvelgta į visų trijų lygmenų (bendruomenės, viešojo ir privataus sektorių) poreikius. Vietos plėtros strategijoje numatytos priemonės yra integruotos ir inovatyvios, siekiama priartėti prie modernių, Vakarų Europos šalių požiūrio į socialinių problemų ir užimtumo problemų sprendimą, kai skatinamas asmens gebėjimas integruotis į visuomenę ir ugdomi gebėjimai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais. Tikime, kad sėkmingai įgyvendinta Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategija sutelks vietos bendruomenes, verslą ir valdžios atstovus bendriems tikslams, siekiant Mažeikių miesto gerovės.

Strategijos rengimo metu buvo vadovaujamosi bendruomenės inicijuotos vietos plėtros modeliu – tai dalyvavimu grindžiamas požiūris į vystymąsi, kuris įtraukia bendruomenes į savo plėtros poreikius ir prioritetų bei veiksmų jiems spręsti nustatymą. BIVP taikymas gali lemti tvaraus vystymosi rezultatus, bendruomenių įgalinimą ir didesnę atsakomybę už vystymosi iniciatyvas. BIVP sprendžia šias problemas:

1. Skurdo mažinimo ir bendruomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą – BIVP naudojama nustatant ir šalinant pagrindines skurdo priežastis bendruomenėse. Įtraukdami bendruomenę į plėtros procesą, padeda kurti tvarius sprendimus, atitinkančius bendruomenės poreikius ir problemas.

2. Aplinkosaugos – BIVP naudojama skatinant tvarią aplinkosaugos praktiką ir išsaugojimą bei tvarų naudojimą. Įtraukdama bendruomenes į aplinkosaugos iniciatyvų nustatymą ir įgyvendinimą, padeda užtikrinti, kad šios iniciatyvos būtų tvarios.

3. Sveikatos ir sveikos gyvensenos – sveikata ir sveika gyvensena yra glaudžiai susijusios temos, kadangi vietos plėtra gali turėti didelę įtaką gyventojų sveikatai ir gerovei. Bendruomenės gali inicijuoti vietos plėtrą, siekdamas pagerinti savo aplinką ir gyvenimo sąlygas. Tokia plėtra gali apimti įvairius projektus, pvz., naujų parkų, žaidimų aikštelių ar sporto įrenginių statybą, viešojo transporto ir dviračių takų infrastruktūros tobulinimą, socialinės infrastruktūros kūrimą ir kt. Visi šie projektai gali turėti tiesioginės ar netiesioginės įtakos gyventojų sveikatai.

4. Švietimo – BIVP naudojama siekiant pagerinti prieigą prie švietimo ir skatinti kokybiškus švietimo rezultatus. Įtraukdama bendruomenes į neformalių švietimo iniciatyvų kūrimą, užtikrina, kad šios iniciatyvos būtų aktualios vietiniu mastu ir atitiktų bendruomenės poreikius. BIVP taikymas padeda pasiekti tvaraus vystymosi rezultatų ir padidinti bendruomenių atsakomybę už vystymosi iniciatyvas.

Informacija apie Mažeikių miesto VVG:

Mažeikių miesto VVG 2015 m. birželio 29 d. įregistruota Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre.

Formuojant Mažeikių miesto VVG buvo atsižvelgta į visus bendruomenių inicijuotos vietos plėtros principus:

- 1) skirtingų partnerių bendradarbiavimo arba partnerystės;
- 2) iniciatyvos „iš apačios į viršų“ įgyvendinimo;
- 3) teritorinio vientisumo;
- 4) lygiavertiškumo;
- 5) viešumo;
- 6) įtraukimo ir skaidrumo.

Efektyvų Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimą ir valdymą ateityje užtikrins VVG nariai, valdyba, pirmininkas ir administracijos darbuotojai.

Mažeikių miesto VVG valdymo organai:

- 1) visuotinis narių susirinkimas;
- 2) vienasmenis valdymo organas – pirmininkas;
- 3) kolegialus valdymo organas – valdyba.

Šiuo metu Mažeikių miesto VVG turi tris darbuotojus: pirmininkas, finansininkas, projektų administratorius.

Mažeikių miesto VVG kontaktiniai duomenys:

Pirmininkė: Dalia Grygolaitienė

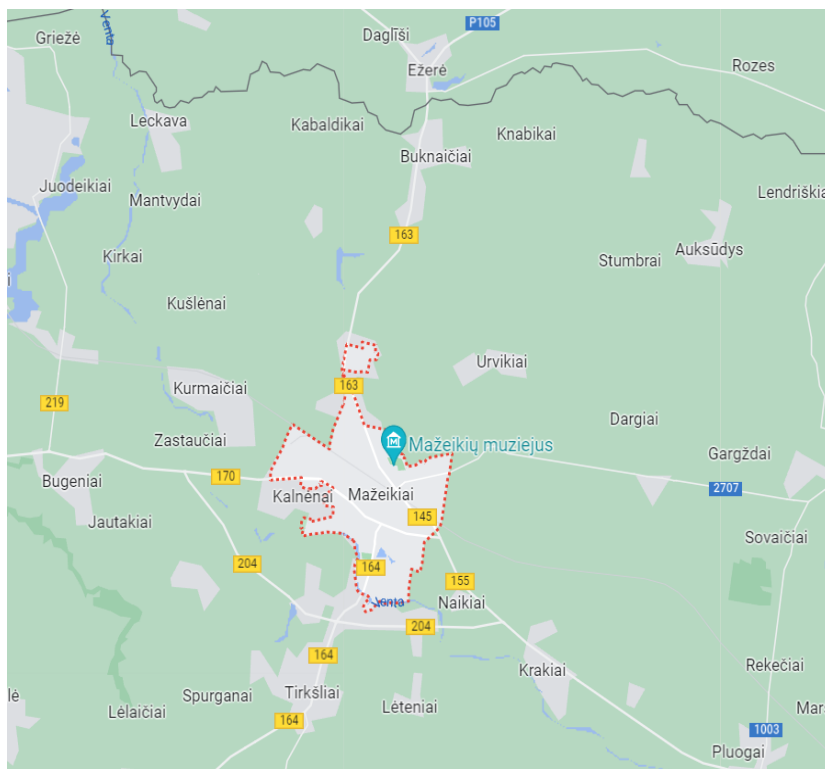
Adresas: Ventos g. 8 a, Mažeikiai

Tel.: +370 618 51674

El. p.: dalia.grygolaitiene@mazeikiai.lt

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS TERITORIJA

Mažeikių miesto vietos veiklos grupės (VVG) vietos plėtros strategija (VPS) bus įgyvendinama Mažeikių mieste (žr. 2.1 pav.). Mažeikių miestas yra Mažeikių rajono savivaldybės ir visos Telšių apskrities didžiausias miestas. Mažeikiai yra 8 didžiausias Lietuvos miestas, taip pat svarbus Lietuvos pramonės miestas. Mažeikių miesto VVG duomenimis, 2022 m. Mažeikių mieste gyveno 35 835 gyventojų. Palyginimui Mažeikių rajone gyveno 51 612 gyventojai, Mažeikių mieste gyveno 69,4 proc. viso rajono gyventojų. Mažeikių mieste yra įsikūrusi svarbiausia benzino ir dyzelino tiekimo įmonė Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje – AB „Orlen Lietuva“.

2.1 pav. ¹

GYVENTOJAI

Mažeikių VVG duomenimis, Mažeikių mieste 2022 m. pradžioje gyveno 35 835 gyventojai, o Mažeikių rajone gyveno 51 612 gyventojų. Didžioji Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų dalis yra darbingi asmenys, kurie Mažeikių rajono savivaldybėje 2022 metais sudarė 63,3 proc. visų Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų (R1). Vaikai Mažeikių rajone 2022 m. sudarė 16,1 proc. visų miesto gyventojų, tuo tarpu pensinio amžiaus gyventojų dalis – 20,6 proc. visų Mažeikių rajono gyventojų. Darbingo amžiaus gyventojai sudaro didžiausią Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų dalį. Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategija orientuota į šias tikslines grupes:

4.9. konkretaus uždavinio „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinė grupė:

- 1) gausios šeimos;
- 2) neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai);
- 3) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.);

- 4) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis;
- 5) migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms;
- 6) nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai;
- 7) nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

4.7. konkretaus uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinė grupė:

- 1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys;
- 2) asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų;
- 3) tautinės mažumos;
- 4) mažiau galimybių turintis jaunimas;
- 5) migrantai;
- 6) apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys;
- 7) smurtą patiriantys asmenys;
- 8) savivaldos, verslo, NVO ir žiniasklaidos atstovai; visuomenė;
- 9) organizacijos ir asmenys, dalyvaujantys įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Geografinė apžvalga. Mažeikių rajono savivaldybė priklauso Telšių apskričiai, Mažeikai nuo Telšių yra nutolę 40 km, Šiaulių – 81 km, Kauno – 249 km, Vilniaus – 303 km, o Klaipėdos – 115 km. Didelis atstumas iki sostinės ir Klaipėdos uosto apriboja gyventojų ir prekių judėjimą (R1). Pažymėtina, jog iki sienos su Latvija yra vos 12 km, tai atveria papildomus eksporto kelius (žr. 3.1 pav.). Mažeikių miestas – Mažeikių rajono savivaldybės centras, turintis miesto seniūnijos statusą. Mažeikių VVG duomenimis, 2022 m. pradžioje Mažeikių mieste gyveno 69,4 proc. visų Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų. Mažeikių miesto plotas – 16,48 km² (1648,82 ha). Didžiąją miesto dalį (virš 61 proc.) užima užstatyti plotai; Mažeikius kerta Šiauliai-Liepoja geležinkelis ir Mažeikių-Rygos atšaka bei valstybinės reikšmės keliai: Tauragė-Mažeikiai-Venstvilis bei Šiauliai-Mažeikiai-Skuodas.

Demografinė apžvalga. 2022 m. Mažeikių mieste gyveno 35 835 gyventojų. 2022 m. duomenis palyginus su 2018 m. duomenimis, gyventojų skaičius mieste sumažėjo 0,2 proc. (R2). Pažymėtina, jog, Telšių apskrityje gyventojų skaičius sumažėjo 1,8 proc., Mažeikių rajono savivaldybėje gyventojų skaičius sumažėjo 1,1 proc., o šalyje gyventojų skaičius sumažėjo 0,1 proc. Sparčiausias mažėjimas Telšių apskrityje pastebimas Rietavo savivaldybėje, o Mažeikių rajono savivaldybėje mažėjimas yra lėčiausias (žr. 3.2 pav.). 2022 m. Mažeikių rajono savivaldybėje gyveno 8 292 vaikų iki 14 metų amžiaus (arba 16,1 proc. gyventojų), 32 668 darbingo amžiaus asmenys (arba 63,3 proc. gyventojų) ir 10 652 pensinio amžiaus gyventojai (arba 20,6 proc. gyventojų). Lyginant su 2018 m. informacija, vaikų skaičiaus dalis Mažeikių rajone sumažėjo 7,2 proc., darbingo amžiaus gyventojų dalis padidėjo 0,1 proc., pensinio amžiaus gyventojų dalis padidėjo 0,1 proc. (R3) (žr. 3.3 pav.).

Apibendrintai galima būtų teigti, jog nepaisant sumažėjusių vaikų iki 14 m. amžiaus gyventojų dalies Mažeikių rajono savivaldybėje, rodikliai rodo, kad Mažeikių rajono savivaldybėje lieka gyventi darbingo amžiaus asmenys. Tai suponuoja, jog ateityje augs vaikų skaičius, taip pat, norint išlaikyti jaunas šeimas Mažeikių rajono savivaldybėje, reikės įrengti ir gerinti mokyklų, sporto, menų, sveikatos infrastruktūrą (R4). Lietuvoje 2022 m. pradžioje gyveno 14,9 proc. vaikų, 65,1 proc. darbingo amžiaus gyventojų ir 20,0 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Tarp Telšių apskrities savivaldybių Mažeikių rajono savivaldybė pasižymi didžiausiomis dalimis vaikų iki 14 m. bei darbingo amžiaus gyventojų dalimis, o pensinio amžiaus gyventojų daugiausiai turi Telšių rajono savivaldybė.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 m. Mažeikiuose gimė 392 naujagimiai, palyginimui 2017 m. gimė 512 (t. y. per 2017–2021 m. laikotarpį gimusiųjų sumažėjo

23,4 proc.). 2021 m. Mažeikiuose mirė 759 gyventojai, palyginimui 2017 m. – 641 (t. y. 2021 m. mirė 118 gyventojų (arba arba 18,4 proc.) daugiau nei 2018 m.). Pažymėtina, jog mirtingumas išaugo dėl 2020 m. pasaulį sukausčiusios Covid-19 pandemijos (R5). Nuo 2020 m., visose stebimose teritorijose, yra pastebimas šuolis mirusiųjų statistikoje.

Gimstamumą viršijantis mirtingumas lemia neigiamą natūralią gyventojų kaitą. 2017–2021 m. Mažeikiuose buvo registruota daugiau mirusių, negu gimusių. Mažeikiuose neigiama gyventojų kaita buvo fiksuojama visu tiriamuoju laikotarpiu (R6). Analizuojant šalies duomenis, svarbu paminėti, jog Lietuvoje visu 2017–2021 m. laikotarpiu natūrali gyventojų kaita buvo neigiama (2021 m. – -24 416). Neigiama natūrali gyventojų kaita taip pat fiksuota ir Telšių apskrityje (2021 m. – -1 196) bei Mažeikių r. savivaldybėje (2021 m. – -367) (žr. 3.1 lentelę). Siekiant mažinti mirtingumą Mažeikių mieste, svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas. Gyventojų mirtingumą lemia sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, taip pat saugumo situacija, susisiekimas ir pan. Tačiau nemažiau svarbios ir teikiamos socialinės paslaugos, socialinės integracijos galimybės mieste, mažinančios marginalizuotų žmonių atskirtį bei didinančios galimybės gyventi sveikesnį ir saugesnį gyvenimą.

Fiksuojami registruoto gimstamumo ir mirtingumo rodikliai, o taip pat natūralios gyventojų kaitos pokyčiai leidžia daryti išvadą, jog Mažeikiai turi potencialo tapti patraukliu miestu gyventi jaunoms šeimoms. Tačiau siekiant skatinti teigiamus demografinius rodiklius būtina formuoti aplinką, kurioje būtų minimalios nedarbo problemos ir kiekvienas darbingo amžiaus asmuo turėtų galimybę įsidarbinti ir užsidirbti sau ir savo šeimai būtinų pajamų pragyventi. Jaunoms šeimoms, yra svarbios teikiamos išsilavinimo paslaugos: formalus ir neformalusis išsilavinimas. Taip pat, yra būtina gerinti sveikatos įstaigų teikiamų paslaugų ir viešojo transporto kokybę bei prieinamumą miesto ir rajono gyventojams.

2021 m. į Mažeikius atvyko 1 639 asmenys. Iš savivaldybės išvyko 1 780 asmenų. Neto migracija savivaldybėje 2021 m. buvo neigiama ir siekė 141. 2021 m. rodiklius, palyginus su 2017 m. rodikliais, galima matyti, jog savivaldybėje augo atvykusiųjų ir mažėjo išvykusiųjų gyventojų skaičius. Lyginant su 2017 m., atvykusiųjų skaičius Mažeikiuose išaugo 163 asmenimis, tuo tarpu išvykusiųjų skaičius sumažėjo 739 asmenimis (t. y. 11,0 proc. augimas ir 29,3 proc. mažėjimas) (R7).

Nagrinėjant šalies rodiklius, svarbu paminėti, jog į Lietuvą daugiau žmonių atvyksta nei išvyksta. Neigiama neto migracija buvo fiksuojama pirmaisiais – 2017–2018 m. Nuo 2019 m. į šalį atvyksta daugiau žmonių nei išvyksta. Teigiamas migracijos saldo Lietuvoje 2021 m. siekė – 19 653. Telšių apskrityje daugiau asmenų išvyksta nei atvyksta (neto migracija – -489), panaši situacija yra ir Mažeikių rajono savivaldybėje (neto migracija – -141) (žr. 3.2 lentelę). Mažeikiuose fiksuojami migracijos rodikliai rodo, jog vis daugiau žmonių grįžta į Mažeikius, deja, bet dar daugiau asmenų išvyksta iš Mažeikių. Pažymėtina, jog nors neto migracija yra vis dar neigiama, tačiau mažėjanti, tai suponuoja, jog atvykusiųjų asmenų skaičius greitai metu taps didesnis už išvykusiųjų asmenų skaičių. Siekiant ilgalaikio laikotarpio rezultatų – darbingo amžiaus gyventojų ir vaikų skaičiaus augimo, būtina spręsti ekonomines miesto problemas, t. y. skatinti darbo vietų kūrimąsi, didinti žmonių įsidarbinimo galimybes ir socialinę gerovę.

Socialinės situacijos apžvalga. Mažeikių rajono savivaldybėje didžioji dalis socialinių paslaugų įstaigų yra išsidėstę Mažeikių mieste. Tai reiškia, jog Mažeikių miesto gyventojams, dėl socialinių paslaugų įstaigų geografinio išsidėstymo, paslaugos yra gerai prieinamos. Dėl gero socialinių paslaugų prieinamumo, socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius ir jose augančių vaikų skaičius Mažeikių r. savivaldybėje sumažėjo. 2017 m. Mažeikių r. savivaldybėje buvo – 143 socialinę riziką patiriančių šeimų, o 2021 m. – 121, tuo tarpu jose 2017 m. augo 306 vaikai, o 2022 m. – 274 vaikai (žr. 3.4 pav.) (R8). Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir tokiose šeimose augančių vaikų skaičius rodo teigiamas socialinės situacijos Mažeikių rajone tendencijas. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius sumažėjo 15,4 proc., o jose augančių vaikų skaičius sumažėjo 10,5 proc. Norint dar labiau mažinti socialinę riziką šeimų skaičių, yra būtina plėtoti socialinių paslaugų prieinamumą socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams, taip pat suteikti daugiau galimybių įsidarbinti bei stiprinti įsidarbinamumo gebėjimus, ugdyti asmenines savybes, padedančias integruotis į

visuomenę. Taip pat svarbu orientuoti paslaugas ir veiklas į paauglius ir jaunimą, kuriems tenka nemenkos užduotys renkantis tolimesnį gyvenimo kelią.

Žmonių gyvenimo gerovę parodo socialinės pašalpos gavėjų skaičius, kadangi socialinė pašalpa mokama tik nepasiturintiems asmenims. 2022 m. Mažeikių mieste socialines pašalpas gavo 1 485 asmenys (4,1 proc. bendro gyventojų skaičiaus). Šiems asmenims iš viso buvo išmokėta 1 123 342 Eur socialinių pašalpų, o vienam gyventojui teko 31,3 Eur. Lyginant su 2018 m., socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Mažeikiuose sumažėjo 5,2 proc., išlaidos vienam gyventojui padidėjo 24 proc., o socialinių pašalpų gavėjų dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus sumažėjo 0,2 proc. p. (žr. 3.3 lentelę) (R9).

Socialinės pašalpos gavėjų skaičius (bei jų dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus) kiekvienais metais krito. Tai suponuoja apie gerėjančią socialinę padėtį Mažeikių mieste. Socialinė padėtis gerėja ir dėl didėjančių socialinių išmokų.

Ekonominė apžvalga. Svarbiausia įmone Mažeikių mieste, kurioje dirba 1 447 mažeikiškių galima laikyti AB „ORLEN Lietuva“. Tai yra naftos perdirbimo įmonė, valdanti vienintelę Baltijos šalyse naftos produktų gamyklą, naftotiekių tinklą bei jūrinį naftos terminalą. AB „ORLEN Lietuva“ yra svarbiausia kuro tiekėja Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, taip pat eksportuoja į vakarų Europą, JAV, Ukrainą bei kitas šalis.

Mažeikių r. savivaldybėje, kaip ir šalyje, dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas (toliau – SVV), kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksmų. SVV Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. SVV reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. 2022 m. SVV įmonės Mažeikių rajono savivaldybėje sudarė 83,7 proc. visų veikiančių įmonių. Pažymėtina, jog SVV dalis tarp įmonių Mažeikių rajone augo 2017–2022 m. laikotarpiu (žr. 3.5 pav.) (R10). Dauguma Mažeikių r. savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 79,6 proc. visų Mažeikių r. savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (2022 m. pradžios duomenimis). Mažų įmonių (nuo 10 iki 49 darbuotojų) savivaldybėje yra 30,0 proc., vidutinių įmonių (nuo 50 iki 249 darbuotojų) – 4,6 proc.

Didžioji dalis Mažeikių miesto verslo objektų yra susitelkę centrinėje miesto dalyje, kur pritraukiama daug lankytojų, verslo paslaugų vartotojų, verslo atstovų. Patogi įmonių geografinė padėtis, gerai išvystytas susisiekimo infrastruktūros tinklas sudaro palankias sąlygas tolimesnei verslo plėtrai ir naujo verslo kūrimui. Siekiant išlaikyti esamas verslo pozicijas bei jas sustiprinti, tikslinga kompleksiskai investuoti į patrauklios aplinkos verslui kūrimą.

Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Mažeikių skyriaus duomenimis, 2022 m. pradžioje Mažeikių mieste buvo įregistruoti 3 204 bedarbiai (palyginimui 2017 m. - 3 801 t. y. 15,7 proc. mažėjimas). Palyginimui, Telšių apskrityje, buvo registruoti 45 985,9 bedarbiai, o šalyje – 157 344,2 (R11). Nedarbo lygis Mažeikių mieste 2022 m. siekė 9,8 proc., 2017 m. 11,3 proc. (t. y. 1,5 proc. p. sumažėjimas) (R12). Mažeikiuose 2022 m. buvo užregistruoti 591 bedarbiai jaunuoliai (16-29 m.), 2017 m. – 594, t. y. sumažėjo 0,5 proc. (R13). Darbingo amžiaus asmenų, Mažeikių rajono savivaldybėje, buvo 34 270, Telšių apskrityje – 86 389, o šalyje – 1 826 705. Mažeikių mieste yra fiksuojamas mažiausias nedarbo lygis tarp nagrinėtų teritorijų, todėl galima sakyti, jog mieste yra sudarytos geros sąlygos dirbti, tuo tarpu Mažeikių rajono savivaldybėje nedarbo lygis yra daugiau nei 3 proc. didesnis (žr. 3.6 pav.) (R14).

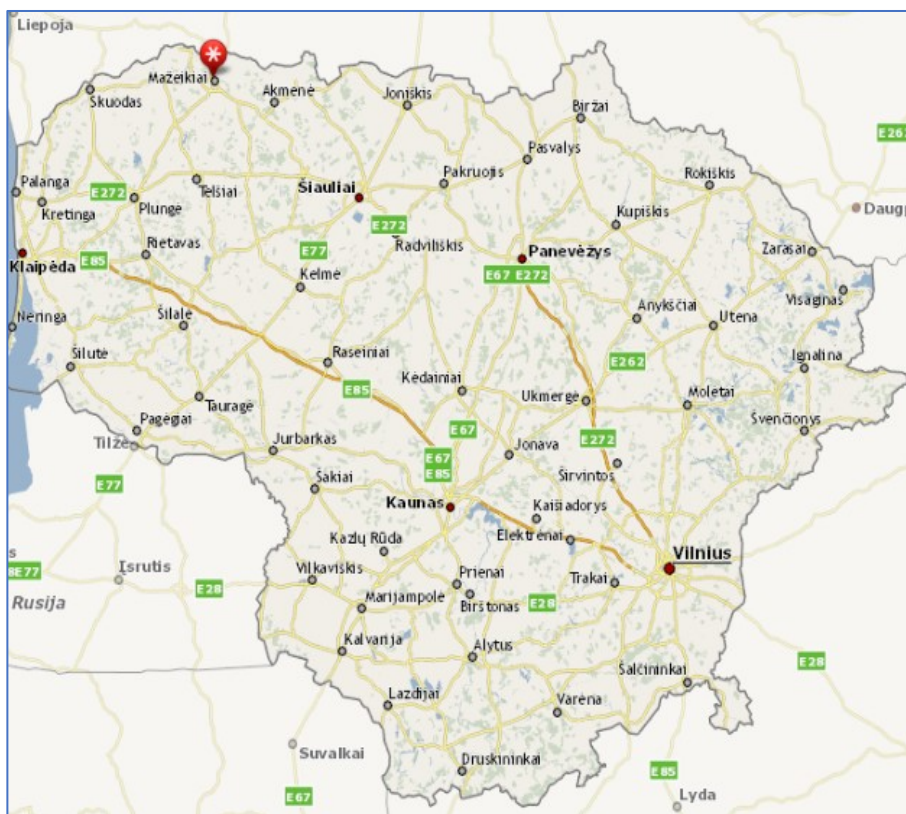
Viešosios infrastruktūros apžvalga. Mažeikiai yra modernus miestas su besiplečiančia infrastruktūra. Mažeikiai yra padalintas į 12 seniūnaitijų: Gabijos, Kalnėnų, Kęstučio, Naftininkų, Pavasario, Merkelio, Račkausko, Reivyčių, Senamiesčio, Sodų, Ventos ir Žemaitijos. Mieste veikia dveji maldos namai – Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia (pastatyta 2005 metais) bei Mažeikių Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia (pastatyta 1935). Taip pat senamiestyje yra Mažeikių Dievo Motinos Dangunėmimo cerkvė (pastatyta 1933) ir Mažeikių evangelikų liuteronų bažnyčia (pastatyta 1910). Mažeikių mieste kultūros paslaugas teikia Mažeikių rajono savivaldybės kultūros centras bei Mažeikių miesto kraštotyros muziejus. Mažeikiuose veikia Mažeikių rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir trys jos filialai (Ventos, Naftininkų ir Reivyčių). Aktyviu Mažeikių miesto gyventojų laisvalaikio rūpinasi ledo arena, sporto klubai, boulingai ir kt.

Mažeikių geležinkelio stotis – vienas svarbiausių objektų Mažeikiuose, dalinantis Mažeikių miestą į senąjį ir naująjį miestus. Mažeikių geležinkelio stoties pastatas yra įtrauktas į kultūros paveldo registrą. Pažymėtina, jog istoriniu atžvilgiu, stoties pastatas yra svarbus Mažeikių miesto gyventojams, todėl Mažeikių rajono savivaldybė ieško galimybių pastatą perimti iš AB Lietuvos Geležinkeliai ir perduoti Mažeikių miesto vietos veiklos grupei (R15). Perdavus pastatą Mažeikių miesto vietos veiklos grupei, pastato erdves būtų galima išnaudoti bendruomenės poreikiams: sutvarkytas geležinkelio stoties pastatas taptų erdve jaunimo iniciatyvų įgyvendinimui, verslo ir menų dirbtuvių veiklos užtikrinimui, bendruomenės namų įkūrimui.

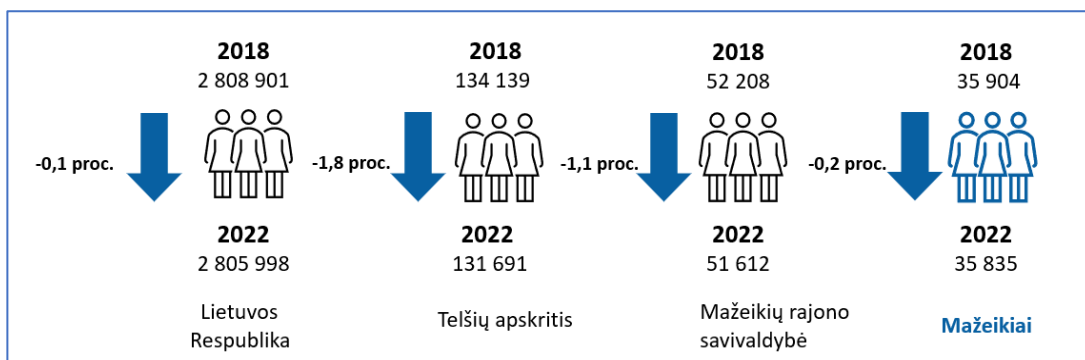
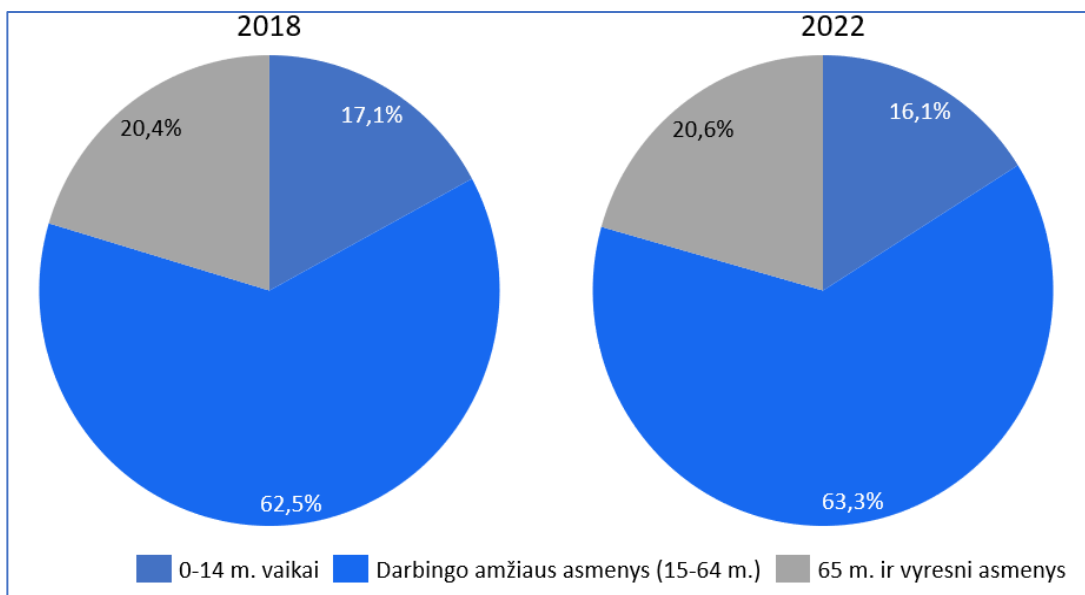
Mažeikių mieste kultūros paslaugas teikia kultūros centrai bei įsikūrusios įvairios bendruomenės. Švietimo paslaugas Mažeikiuose teikia 39 švietimo įstaigos, 1 sporto mokykla bei 1 meno mokykla. Mieste vis dar susiduriama su nepatenkinama sporto ir aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros būklės bei šios infrastruktūros trūkumo problemomis.

Mažeikių rajone yra įsikūrusios trys sveikatos priežiūros įstaigos. Galima teigti, kad Mažeikių mieste sveikatos priežiūros įstaigų tinklas yra išvystytas pakankamai, tačiau jaučiamas kvalifikuotų specialistų trūkumas, dauguma gydytojų yra pensinio amžiaus (R16). Pažymėtina, jog Mažeikių rajono savivaldybė pasižymi stipriomis bendruomenėmis ir iniciatyviais gyventojais, kurie organizuoja sporto, rankdarbių užsiėmimus bei kitokias veiklas vaikams ir suaugusiems rajono ir Mažeikių miesto gyventojams. (R17) (žr. 3.7 pav.).

Svarbiausios gyventojų ir verslo aptarnavimo įstaigos yra išsidėsčiusios Mažeikių miesto centre. Šios įstaigos yra gausiai lankomos gyventojų ir verslo atstovų, todėl svarbu užtikrinti, kad jos teiktų ne tik aukštos kokybės paslaugas, bet ir būtų teikiamos patrauklioje, sutvarkytoje aplinkoje, kurias būtų paprasta pasiekti transportu, įstaigos turėtų pakankamai automobilių statymo vietų. Taip pat tikslinga investuoti į įstaigų, kuriose teikiamos viešosios paslaugos, infrastruktūros būklės gerinimą. Mažeikiai – augantis miestas, siekiantis būti patrauklus kiekvieno amžiaus gyventojams ir turistams. Pastaruoju metu savivaldybė aktyviai naudojo savivaldybės, valstybės ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšas miesto infrastruktūros sutvarkymui, todėl sekantis tikslas yra gerinti socialinę padėtį Mažeikių mieste ir rajone.

3.1 pav. Mažeikių miesto lokacija ²

3.2 pav. Gyventojų skaičius 2018–2022 m. pradžioje ³3.3 pav. Gyventojai pagal amžių Mažeikių rajono savivaldybėje 2018 m. ir 2022 m. ⁴

	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika	-11 446	-11 425	-10 888	-18 403	-24 416
Telšių apskritis	-573	-581	-441	-839	-1 196
Mažeikių r. sav.	-129	-139	-109	-282	-367
Mažeikiai	-129	-145	-198	-330	-367

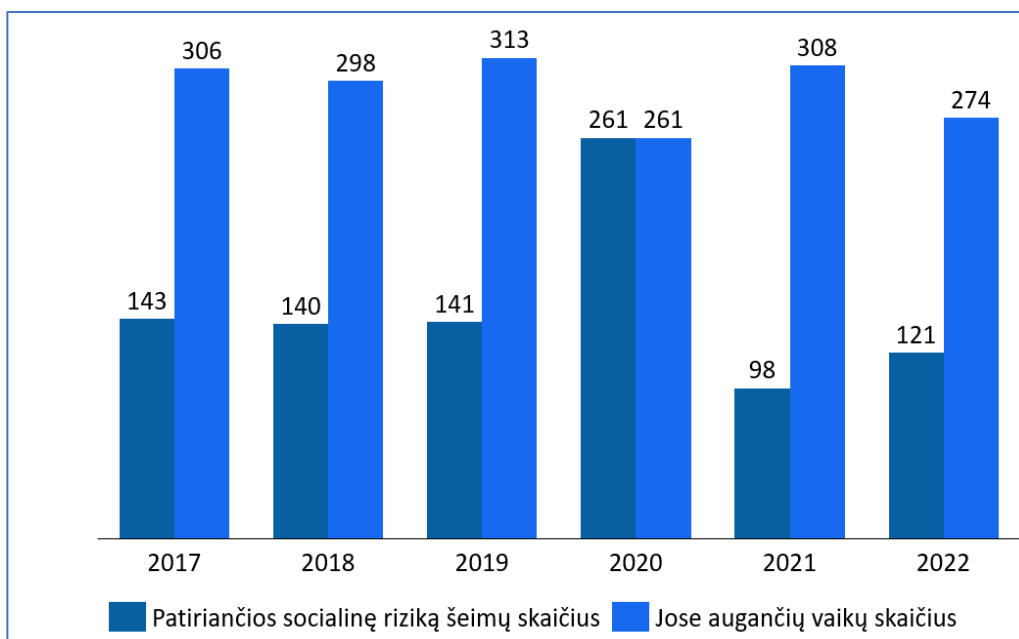
3.1. lentelė. Natūrali gyventojų kaita (gimusiųjų ir mirusiųjų gyventojų skirtumas) ⁵

	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika					
<i>Atvykusieji ir imigrantai</i>	89 785	105 090	113 232	113 691	109 601
<i>Išvykusieji ir emigrantai</i>	117 342	108 382	102 438	93 698	89 948
<i>Neto migracija</i>	-27 557	-3 292	10 794	19 993	19 653
Telšių apskritis					
<i>Atvykusieji ir imigrantai</i>	3 874	4 726	4 327	4 277	4 178
<i>Išvykusieji ir emigrantai</i>	6 931	6 202	5 355	4 690	4 667
<i>Neto migracija</i>	-3 057	-1 476	-1 028	-413	-489
Mažeikių r. sav.					
<i>Atvykusieji ir imigrantai</i>	1 476	1 861	1 688	1 784	1 639
<i>Išvykusieji ir emigrantai</i>	2 519	2 433	2 020	1 769	1 780
<i>Neto migracija</i>	-1 043	-572	-332	15	-141
Mažeikiai					
<i>Atvykusieji ir imigrantai</i>	1 476	1 861	1 688	1 784	1 639
<i>Išvykusieji ir emigrantai</i>	2 519	2 433	2 020	1 769	1 780
<i>Neto migracija</i>	-1 043	-572	-332	15	-141

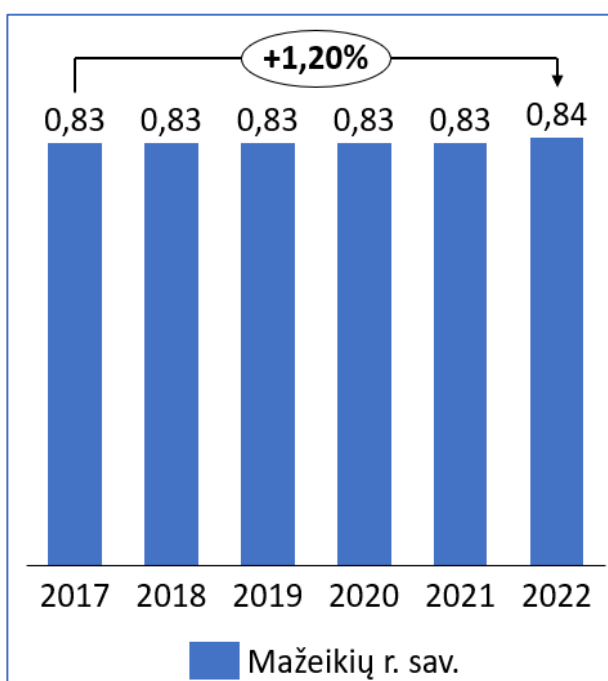
3.2 lentelė. Neto migracija ⁶

	2018	2019	2020	2021	2022
Socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius	1 566	1 410	1 192	1 358	1 485
Socialinę pašalpą gaunančių asmenų dalis bendrame gyventojų skaičiuje	4,4 proc.	3,9 proc.	3,4 proc.	3,7 proc.	4,1 proc.
Išmokėtos socialinės pašalpos, Eur	907 573	801 629	663 858	967 889	1 123 342
Išlaidos socialinėms pašalpoms, tenkančios vienam gyventojui, Eur	25,3	22,4	18,7	26,7	31,3

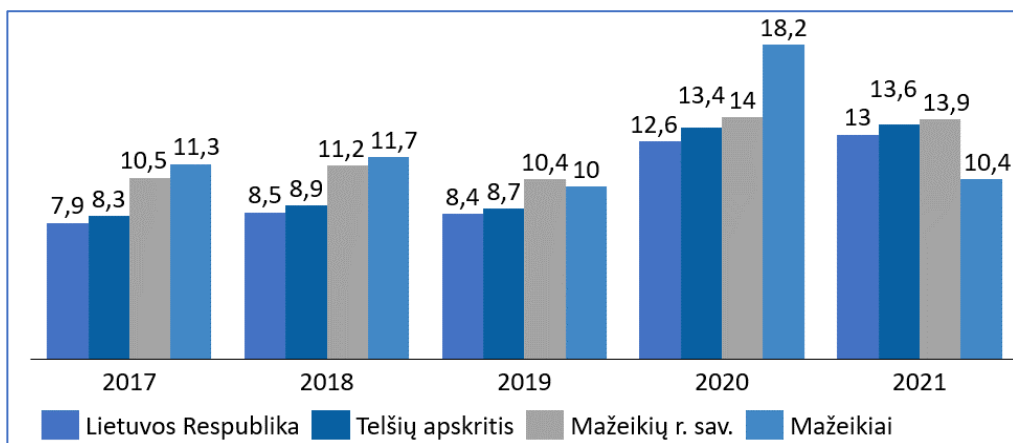
3.3 lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius ir išmokėtų pašalpų suma Mažeikių mieste⁷

3.4 pav. Socialinės rizikos šeimų ir tokiose šeimose augusių vaikų skaičius Mažeikių r. sav.

3.5 pav. Smulkaus ir vidutinio verslo dalis tarp visų Mažeikių rajono savivaldybėje esančių įmonių⁸

3.6 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis), proc. ⁹

3.7 pav. Mažeikių mieste esantys objektai ¹⁰

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Didėjanti darbingo amžiaus gyventojų dalis	1.	Mažeikių miestas pakankamai dideliu atstumu nutolęs nuo didžiųjų Lietuvos miestų (išskyrus Šiaulius)
2.	Mažėjantis patiriančių socialinę riziką šeimų bei jose augančių vaikų skaičius	2.	Mažėjantis gyventojų skaičius Mažeikių mieste
3.	Mažėjantis socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius	3.	Mažėjanti vaikų skaičiaus dalis (0–14 m.)
4.	Auganti SVV dalis tarp įmonių	4.	Mažėjantis gimstamumas

5.	Augantis atvykusiųjų, mažėjantis išvykusiųjų skaičius	5.	Didėjantis mirtingumas
6.	Veikianti naftos perdirbimo įmonė AB „ORLEN Lietuva“ (sukurtos darbo vietos)	6.	Labai lėtai mažėjantis jaunuolių bedarbių skaičius (16–29 m.)
7.	Dominuojantis smulkusis ir vidutinis verslas, kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių	7.	Neigiama natūrali gyventojų kaita
8.	Pakankamas viešasis paslaugas teikiančių įstaigų tinklas: sveikatos, socialinių paslaugų, švietimo, sporto ir pan.	8.	Neigiama neto migracija
9.	Didžioji dalis verslo objektų susitelkę Mažeikių mieste	9.	Nepakankamai išvystytas sveikatos priežiūros paslaugų tinklas
10.	Mažėjantis bedarbių skaičius	10.	Kvalifikuotų specialistų trūkumas sveikatos sistemoje, dauguma šeimos gydytojų pensinio amžiaus
11.	Veikiantis geležinkelis, o geležinkelio stoties pastatas yra įtrauktas į kultūros paveldo registrą	11.	Viešųjų paslaugų perdavimo problema NVO sektoriui
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Dėl geografinės padėties palanku didinti bendradarbiavimo galimybes su kaimynine Latvija	1.	Vis didėjanti neigiama natūrali gyventojų kaita
2.	Verslo, valdžios, visuomenės bendradarbiavimas	2.	Auganti socialinių išmokų suma
3.	Patrauklių, inovatyvių jaunimui paslaugų ir infrastruktūros kūrimas skatinant jaunimo grįžimą ir atvykimą į Mažeikių miestą	3.	Augantis socialinių paslaugų poreikis dėl senstančios visuomenės
4.	Socialinę riziką patiriančių asmenų integracija į darbo rinką	4.	Verslo poreikius atitinkančių žmogiškųjų išteklių nebuvimas
5.	Socialinę riziką patiriančių asmenų motyvacijos, socialinių ir darbinių gebėjimų ugdymas	5.	Grėsmė nedarbo lygio augimui dėl ekstremalių situacijų, pandemijų įtakos
6.	Aktyvesnė savanorystės plėtra	6.	Nepakankamas verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms gali stabdyti verslo plėtrą
7.	Jaunimo verslumo ir užimtumo skatinimas	7.	Informacinės sklaidos stoka apie jaunimui skirtas veiklas gali lemti jaunimo pasyvumą, mažėjanti jaunimo organizacijų skaičių, o kartu ir jaunimo organizacijų projektų skaičių
8.	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	8.	Neaiški ir nuolat besikeičianti nacionalinė švietimo politika

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1. TIKSLAS – GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĖS INTEGRACIJOS PASLAUGAS, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALIAI VERSLIŲ SPRENDIMŲ VYSTYMĄ VISUOMENĖS PROBLEMOMS SPREŠTI

Nors gyvenimo kokybės sąvoka yra nepaprastai plati ir visa apimanti, šios vietos plėtros strategijos kontekste gyvenimo kokybei didelę įtaką daro gyventojų psichologinė savijauta, socialinės atskirties mažinimas ir užimtumo didinimas, įvairių sričių – sveikatos, švietimo, kultūros ir kt. – iniciatyvų plėtra, ekonominės-materialinės padėties gerėjimas.

Atsižvelgiant į bendrus ES ir Nacionalinius planavimo dokumentus, atlikus Mažeikių miesto situacijos analizę, SSGG analizę, pasitarus su miesto gyventojais bei veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovais, manome, kad gyvenimo kokybės plėtros procesus reikalinga skatinti keliais būdais:

- Skatinti socialinės atskirties mažėjimą, gyventojų įtrauktį. Tikslu siekiama – per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijas), neformalų ugdymą – mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat siekiama didinti psichologinį atsparumą, kompleksinių paslaugų pagalba bus siekiama padėti asmenims suprasti ne tik medikamentinį gydymą, tačiau padėti sau keičiant gyvenimo būdą ir mąstymą. Vietos plėtros strategija bus siekiama padidinti visuomenės sąmoningumą, informuotumą savižudybių prevencijos ir smurto artimoje aplinkoje srityse bei paskatinti visuomenę aktyviai dalyvauti sprendžiant šias problemas. Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 2, 3, 8, 9), galimybėmis (Galimybės 5), sumažinant silpnybes (Silpnybės 1, 5, 11) bei eliminuojant grėsmes (Grėsmės 3). Mažeikių miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai atspindintys tikslo poreikį: R2, R3, R6, R8, R9, R17;

- Jaunimo integracijos plėtra, jaunimo problemų sprendimas, įtraukiančios jaunimo aplinkos kūrimas. Susitikimų metu su vietos gyventojais, organizacijomis buvo išsakyti lūkesčiai ir galimybės patrauklių, inovatyvių jaunimui paslaugų ir infrastruktūros kūrimas skatinant jaunimo grįžimą ir atvykimą į Mažeikių miestą (Galimybės 3). Daug dėmesio bus skiriama jaunimo problemoms spręsti, jaunimo integracijai, jaunimo aplinkos infrastruktūros modernizavimui (R4), jų psichologinės sveikatos, socialinių įgūdžių bei kūrybiškumo ugdymui, socialinei įtraukčiai, savanorystės propagavimui, veiklų viešinimui. Šiuo metu Mažeikių mieste nėra integruotų centrų ir (arba) erdvių, kuriose koncentruotųsi visos jaunimo organizacijos, kiti paslaugų teikėjai, įstaigos turinčios inovatyvių, neformalių idėjų. Taip pat planuojamas Mažeikių miesto atviro jaunimo centro infrastruktūros pagerinimas, veiklų išplėtimas, kūrybinių medijų dirbtuvių organizavimas, lauko kupolo, terasos įrengimas prisidėtų prie jaunimo verslumo (R13), užimtumo, kokybiško laisvalaikio praleidimo būdų įvairovės, savanorystės plėtros (Galimybės 6, 7) bei sumažintų jaunimo pasyvumą (Grėsmės 7).

- Skatinti verslumą ir darbo vietų kūrimą. Kiekviena nauja darbo vieta, kuri sukurta, padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Vietos plėtros strategija siekiame kurti ir plėtoti socialinio, jauno verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumo, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas ne tik Mažeikių miesto bendruomenėms ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimės, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietų kūrimui, kadangi bedarbių skaičius Mažeikių mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų sumažėjęs, lyginant su 2017 metais (R11, R12), tačiau bus pagrindinė priemonė daranti socialinį poveikį, t.y. socialinio verslo vystymas jo rezultatai darys poveikį Mažeikių miesto pažeidžiamoms grupėms (R11, R12, R13) ir padės spręsti jų problemas ir (arba) prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. suskurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine,

tiek ekonomine Mažeikių miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
<p>Gyvenimo kokybės ir Mažeikių miesto gyventojų verslumo skatinimas.</p> <p>Pasirinkus šią alternatyvą vietos plėtros strategijos priemonės, veiksmai būtų orientuojami į visus žmogaus gyvenimo aspektus apimančius veiksmus, nes gyvenimo kokybė grindžiama išorinės aplinkos tinkamumu gyventi ir vidinės aplinkos, kontroliuojamos paties žmogaus, aspektais. Vadinasi priemonės būtų labai plačios apimties, turėtų apimti daug aspektų (ekonomika, politinis stabilumas, klimato sąlygos, gamtinės aplinkos kokybė, psichologinė būseną, sveikata, švietimas, socialinė apsauga ir kt.), todėl nebūtų pakankamai galimybių tinkamai užtikrinti tikslinių grupių poreikius ir lūkesčius. Šia alternatyva vietos plėtros strategijos priemonės būtų orientuojamos į naujų verslo subjektų kūrimą, esamų plėtrą, tačiau organizacijos nebūtų skatinamos atrasti kūrybiškų, verslių sprendimų didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti, nebūtų skatinamas socialinis verslumas, nebūtų formuojami įgūdžiai ir motyvacija imtis tokio verslo.</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus aspektus, ši alternatyva mūsų atveju yra blogesnė.</p>	<p>Gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas, socialinės infrastruktūros plėtojimą bei socialiai verslių sprendimų vystymą visuomenės problemoms spręsti.</p> <p>Šios alternatyvos įgyvendinimas apimtų tokias pagrindines sritis: socialinės atskirties mažėjimas, jaunimo integracijos plėtra, infrastruktūros kūrimas ir modernizavimas, verslumo skatinimas ir darbo vietų kūrimas. Šiuo atveju gyvenimo kokybė apibrėžiama per minimas sritis, kurios yra daug konkretnės ir aiškesnės nei I alternatyvoje. Ši alternatyva yra geresnė, nes vietos plėtros strategijos pagrindinės priemonės būtų nukreipiamos ne tik į vieną tikslinę grupę (darbingus asmenis), tačiau ir kitų tikslinių grupių (socialiai pažeidžiami asmenys, mažiau galimybių turintis jaunimas, senyvo amžiaus asmenys) poreikiai ir lūkesčiai būtų patenkinami.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023	Siekiamą reikšmę 2029
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis / proc.	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos / skaičius	0	2

1.1 UŽDAVINYS – TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ BEI ATLIEPIANT ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS

Šiuo uždaviniu siekiama per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijas), neformalų ugdymą – mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat siekiama didinti psichologinį atsparumą, kompleksinių paslaugų pagalba bus siekiama padėti asmenims suprasti ne tik medikamentinį gydymą, tačiau padėti sau keičiant gyvenimo

būdą ir mąstymą. Taip pat siekiama padidinti visuomenės sąmoningumą, informuotumą savižudybių prevencijos ir smurto artimoje aplinkoje srityse bei paskatinti visuomenę aktyviai dalyvauti sprendžiant šias problemas. Statistiškai mažėjant socialinę riziką patiriančių šeimų skaičiui, socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičiui, esant pakankamam viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų tinklui, būtina ir toliau stiprinti, ugdyti, atkurti tokių žmonių socialinius, darbinius gebėjimus ir įgūdžius, skatinti jų įsitraukimą į bendruomeninę veiklą, mažinti socialinę atskirtį. Šie veiksmai bus pasiekiami per įvairių edukacijų, išvykų, renginių, kultūrinių, sportinių veiklų, mokymų organizavimą. Įvairių amžiaus grupių Mažeikių miesto gyventojų aktyvumas, įtrauktis pasireikš ir per lyderystės akademijos organizavimą, kur bendruomenės nariai visose socialinėse grupėse bus įgalinti spręsti aktualias socialines bei aplinkosaugines problemas, suteikiant tam reikalingus įgūdžius bei įrankius. Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 2, 3, 8, 9), galimybėmis (Galimybės 5), sumažinant silpnybes (Silpnybės 1, 5, 11) bei eliminuojant grėsmes (Grėsmės 3). Mažeikių miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai atspindintys uždavinio poreikį: R2, R3, R6, R8, R9, R17.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0			5		5		5	15

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Prisidėti prie socialinės atskirties Mažeikių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą.</p> <p>Šios alternatyvos įgyvendinimo dėka didėtų socialinių paslaugų prieinamumo galimybės, socialinių ir kitų paslaugų plėtra bei jų atitikimas asmenų poreikiams, dėl to mažėtų socialinėje atskirtyje esančių asmenų skaičius. Tačiau ši alternatyva yra blogesnė, nes nebūtų užtikrinamos integruotos, kompleksinės priemonės sprendžiant atskirties problematiką, nebūtų užtikrinamas ne socialinių paslaugų teikimas, kuris turi taip pat ne mažą reikšmę sprendžiant minėtas problemas (psichologinis atsparumas, gyventojų įtrauktis į bendruomeninį gyvenimą per kultūrinės, sveikatingumo, sporto iniciatyvas, bendruomenių dalyvavimas sprendžiant aktualias gyventojų atskirties problemas).</p>	<p>Taikyti ir įgyvendinti integruotas priemones bei paslaugas, skatinant socialinį aktyvumą, įtrauktį bei atliepiančią įvairių socialinių grupių poreikius</p> <p>Įgyvendinant šią alternatyvą, per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas, neformalų ugdymą bus mažinama socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizacija, didinami jų socialiniai, asmeniniai, psichologiniai gebėjimai ir motyvacija, sudaromos sąlygos senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat įgyvendinant šią alternatyvą bus didinamas visuomenės sąmoningumas, informuotumas savižudybių prevencijos ir smurto artimoje aplinkoje srityse bei paskatinama visuomenė aktyviai dalyvauti sprendžiant šias problemas. Ši alternatyva yra geresnė, nes būtų užtikrinamos integruotos, kompleksinės priemonės sprendžiant atskirties, integracijos, įtraukties problematiką, būtų užtikrinamas ne socialinių paslaugų teikimas, kuris turi taip pat ne mažą reikšmę sprendžiant minėtas problemas.</p>

1.2 UŽDAVINYS – SKATINTI VERSLUMĄ IR SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ

Kiekviena nauja darbo vieta, kuri sukurta, padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Šiuo uždaviniu siekiama kurti ir plėtoti socialinio, jauno verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas ne tik Mažeikių miesto bendruomenėms ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimės, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietų kūrimui, kadangi bedarbių skaičius Mažeikių mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų sumažėjęs, lyginant su 2017 metais (R11, R12), tačiau bus pagrindinė priemonė daranti socialinį poveikį, t.y. socialinio verslo vystymas jo rezultatai darys poveikį Mažeikių miesto pažeidžiamoms grupėms (R11, R12, R13) ir padės spręsti jų problemas ir (arba) prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. sukurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine Mažeikių miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Strategijos įgyvendinimo metu pagal šį uždavinį planuojama supažindinti visuomenę su socialinio verslo iniciatyvų kūrimu, palaikyti jauno ir socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą įsigyjant reikalingą įrangą, skatinti ir užtikrinti verslumo gebėjimus pažeidžiamoms Mažeikių miesto gyventojų grupėms. Skatinant verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 1, 4, 5, 9, 10), galimybėmis (Galimybės 4, 5, 8), sumažinant silpnybes (Silpnybės 1, 6) bei eliminuojant grėsmes (Grėsmės 4, 6).

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai / skaičius	0						2		2
2.	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės)	0						2		2
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0						2		2

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Skatinti Mažeikių miesto gyventojų verslumą ir sukurti naujai kuriamų verslų rėmimo programą</p> <p>Įgyvendinant šią alternatyvą būtų orientuojamasi į naujų verslo subjektų kūrimą, esamų plėtrą, būtų skatinama gyventojų motyvacija imtis naujo verslo, organizuojamos konsultacijos verslo kūrimo ir plėtros klausimais, tačiau nebūtų skatinamas socialinių verslų kūrimas, neskatinama organizacijoms ieškoti kūrybinių, verslų sprendimų didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti, prisidėti prie teigiamų</p>	<p>Skatinti verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi siekiant didinti socialinės atskirties problemų sprendimo efektyvumą</p> <p>Įgyvendinant šią alternatyvą gyventojams, bendruomeninėms organizacijoms būtų suteikiamos žinios kaip pradėti kurti, plėsti ir išlaikyti verslą, motyvuojama ieškoti naujų idėjų, stiprinti pasitikėjimą įkuriant nuosavą verslą ar imant savarankiškai dirbti, skatinama plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir</p>

pokyčių visuomenėje. Dėl aukščiau išvardintų priežasčių ši alternatyva yra blogesnė.

motyvuoja imtis tokio verslo. Taip pat įgyvendinant alternatyvą bus plėtojamos jauno verslo iniciatyvos, remiamas jaunam verslui reikalingų priemonių įsigijimas. Dėl aukščiau išvardintų priežasčių ši alternatyva yra geresnė.

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Mažeikių miesto bendruomenės dalyvavimas buvo vienas svarbiausių Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo veiksmų. Rengiama Mažeikių miesto vietos veiklos grupės plėtros strategija buvo aktyviai viešinama pasitelkus tokias žiniasklaidos formas kaip internetas, buvo rengiami susitikimai („gyvi“ ir nuotoliniai), konsultacijos su Mažeikių miesto gyventojais, bendruomenių, nevyriausybinų organizacijų, verslo, o taip pat ir kitų interesų grupių atstovais.

Miesto situacijos ir gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, todėl, siekdama išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į miesto situaciją, sužinoti pagrindines problemas bei lūkesčius, Mažeikių miesto VVG daug dėmesio skyrė miesto gyventojų ir organizacijų poreikiams iširti.

Miesto gyventojų poreikių išsiaiškinimas ne tik aktyvina miesto gyventojus, bet ir įtraukiant tikslinių grupių žmones, padeda priimti teisingus strateginius sprendimus. Šis vietos plėtros strategijos rengimo etapas yra vienas svarbiausių, kadangi gyventojų poreikių tyrimas ir tai, kiek aktyviai į šį procesą bus įtraukti vietos gyventojai ir organizacijos, didele dalimi nulemia vietos plėtros strategijos įgyvendinimo sėkmę.

Mažeikių miesto VVG stengėsi surinkti kuo daugiau ir platesnės informacijos apie miesto žmonių poreikius, identifikuoti tikslinių gyventojų grupių problemas. Tuo pačiu buvo siekiama, kad surinkta informacija galėtų atspindėti Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos tikslinės gyventojų grupės nuomonės. Informacija apie bendruomenių inicijuojamą vietos plėtrą miestuose ir apie 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos galimybes rengti ir įgyvendinti Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategiją skelbiama Mažeikių miesto VVG tinklapyje www.mazeikiuvvg.lt bei Mažeikių miesto VVG narės, Mažeikių rajono savivaldybės tinklapyje.

Rengiant Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategiją, buvo vykdomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo metodai:

1. konsultaciniai–informaciniai renginiai; susitikimai su tikslinėmis darbo grupėmis;
2. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa;
3. viešai prieinamos statistinės informacijos, strateginių ir kitų dokumentų analizė;
4. Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos darbo grupės (Mažeikių miesto VVG valdybos) susirinkimai;
5. galimų Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos uždavinių bei veiksmų pristatymo renginiai;
6. strategijos pristatymas visuomenei, viešas aptarimas.

Mažeikių miesto situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiskai ir nuosekliai, vykstant šiais etapais:

1. Konsultaciniai–informaciniai renginiai; susitikimai su tikslinėmis darbo grupėmis. 2023 m. sausio 25 d. Mažeikių miesto VVG surengė informacinį renginį–diskusiją (<https://www.mazeikiuvvg.lt/naujienos/>). Konsultacinės įmonės „Eurointegracijos projektai“ atstovė projektų vadovė Laura Teišerskienė renginio metu pristatė naująjį 2021–2027 metų finansavimo periodą, planuojamą rengti strategiją, informuota apie galimas investavimo kryptis, jų pritaikomumą konkrečioms problemoms spręsti. Taip pat buvo pristatoma, kas tai yra bendruomenių inicijuota vietos plėtra, kodėl reikia rinktis ją, koku būdu ji įgyvendinama, kaip bendruomenių inicijuota vietos plėtra padeda spręsti visuomenės problemas. Taip pat buvo pristatoma kodėl verta įgyvendinti bendruomenių inicijuotą vietos plėtrą miestuose ir kaip tai daryti. Susitikimo metu buvo kalbama apie Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo eigą, vertinimo ir tvirtinimo etapus, taip pat Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Mažeikių miesto VVG atsakomybes, įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Kitas susitikimas buvo suorganizuotas 2023 m. vasario 20 d. su tikslinės grupės atstovais. Strategijos rengimui buvo suformuotos dvi tikslinės grupės: gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas ir verslių sprendimų plėtojimas socialinėms visuomenės problemoms spręsti. Siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie rengiamą Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategiją, dalyvavo tikslinių grupių atstovai iš verslo ir nevyriausybinų organizacijų, viešųjų, biudžetinių įstaigų, Mažeikių rajono savivaldybės atstovai (Mažeikių nakvynės namai, Mažeikių šeimos ir vaiko gerovės centras, Mažeikių socialinių paslaugų tarnyba, Mažeikių vaikų ir jaunimo daugiafunkcis centras, Mažeikių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Gyvenimo spalvos“, Mažeikių rajono neįgaliųjų asociacija, Mažeikių turizmo ir verslo informacijos centras, Mažeikių kultūros centras, Mažeikių skyriaus Užimtumo tarnyba, Mažeikių politechnikos mokykla, Mažeikių gyvūnų globos draugija, Mažeikių verslininkų asociacija, VšĮ „Edukacijos ambasadoriai“, VšĮ „Būk su manimi“, Mažeikių rajono savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Jaunimo koordinatorius, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius). Susitikimo metu buvo informuojama, kad Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategija rengiama pagal 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius: Uždavinys 4.7 Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių ir Uždavinys 4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF). Susitikimo metu buvo išsamiai pristatyti ir paaiškinti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių reikalavimai, pristatytos remtinės veiklos, galimi projektų vykdytojai, Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos tikslinės grupės ir siektini rezultatai. Susitikimo metu vyko diskusija, buvo išsakytos idėjos, poreikiai, formuojami vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai. Po įvykusio susitikimo tikslinės grupės nariams buvo pateikti Mažeikių miesto VVG bei konsultacinės įmonės „Eurointegracijos projektai“ atstovės kontaktiniai duomenys (elektroninio pašto duomenys ir telefono numeris). Mažeikių miesto gyventojai, suinteresuoti asmenys, verslininkai, nevyriausybinų organizacijų ir valdžios atstovai buvo kviečiami teikti rengiamos strategijos pasiūlymus, komentarus ir konsultuotis aktualiais klausimais. 2023 m. kovo 28 d. buvo surengtas nuotolinis susitikimas ZOOM konferencijų platformoje su tikslinės grupės nariais, kurio metu vyko rengiamos strategijos veiksmų detalesnis aptarimas, išsigryninimas, aptartas reikalingas finansinis poreikis. Po įvykusio susitikimo buvo parengta ir pateikta vieša (bendrinta) lentelė tikslinės grupės nariams, kad galėtų tiksliau, konkrečiau surašyti potencialius projektus, veiksmus, finansinį poreikį ir pagrindimą. Tikslinės grupės nariams buvo pateiktas lentelės pildymo terminas (iki balandžio 14 d.), po šio termino buvo organizuojamas dar vienas susitikimas (balandžio 20 d.) dėl parengtos lentelės, konkrečių veiksmų ir finansų.

2. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Metodas, skirtas kiekybiniais duomenimis ir informacijai gauti. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Mažeikių miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė Mažeikių miesto VVG

patikimą informaciją apie padėtį Mažeikių mieste. Kadangi Mažeikių rajono savivaldybė negali pateikti daug duomenų tik apie miesto gyventojus (dėl duomenų apsaugos, bendrų su rajonu informacinių sistemų, dažnu atveju Mažeikių miesto ir rajono statistiniai duomenys nėra išskiriami) buvo remtasi Lietuvos statistikos departamento pateikiamais duomenimis bei socialinės apsaugos bei darbo ministerijos pateikiamais duomenimis.

3. Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizę buvo naudojama viešai internete pateikiama statistinė informacija. Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius.

4, 5, 6. Vietos plėtros strategijos projektas buvo viešinamas Mažeikių miesto vietos veiklos grupės internetinėje svetainėje, Facebook paskyroje, Mažeikių rajono savivaldybės internetinėje svetainėje. Buvo kreipiamasi į gyventojus pateikti savo pastebėjimus dėl vietos plėtros strategijos projekto. Į gautus pasiūlymus ir pastabas strategijos projektui buvo atsižvelgta. Taip pat buvo publikuojamas informacinis straipsnis apie parengtą vietos plėtros strategiją (buvo publikuoti du straipsniai Mažeikių rajono laikraštyje "Santarvė" - iki vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių pakeitimo ir po jų). 2023 m. liepos 4 d. vietos plėtros strategijos projektas buvo pristatytas Telšių regiono plėtros tarybos posėdyje, Telšių regiono plėtros tarybos kolegijos posėdžio protokolu Nr. K/P-7 nuspręsta, jog Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategijos projektas atitinka 2022–2030 m. Telšių regiono plėtros plano projekto „Didinti regiono turistinių ir investicinių patrauklumą“ ir „Didinti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę“ tikslus. 2023 m. rugpjūčio 21 d. vietos plėtros strategijos projektas buvo pristatytas Mažeikių rajono savivaldybės taryboje. 2023 m. lapkričio 22 d. įvyko viešas strategijos pristatymo renginys, lapkričio 22 d. vietos plėtros strategijai pritarė Mažeikių vietos veiklos grupės valdyba. 2023 m. lapkričio 27 d. įvyko Mažeikių miesto vietos veiklos grupės visuotinis narių susirinkimas, kur buvo patvirtinta Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategija.

MAŽEIKIŲ MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĖS INTEGRACIJOS PASLAUGAS, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALIAI VERSLIŲ SPRENDIMŲ VYSTYMĄ VISUOMENĖS PROBLEMOMS SPREŠTI										
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2023-2029 m.
GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĖS INTEGRACIJOS PASLAUGAS, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALIAI VERSLIŲ SPRENDIMŲ VYSTYMĄ VISUOMENĖS PROBLEMOMS SPREŠTI	Europos socialinis fondas +			252 841.00	154 615.00		154 615.00	32 742.00		594 813.00
	Europos regioninės plėtros fondas					0.00		129 149.00		129 149.00
	LR valstybės biudžetas			44619.00	27 285.00	0.00	27 285.00	28 569.00		127 758.00
	Savivaldybės biudžeto lėšos			24 118.38	14 748.65	0.00	14 748.65	15 442.70		69 058.38
	Privačios lėšos									
	Iš viso tikslui:				321578.38	196 648.65	0.00	196 648.65	205 902.70	
1.1 UŽDAVINYS - TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ BEI ATLIEPIANT ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS										
TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ BEI ATLIEPIANT ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS	Europos socialinis fondas +			252 841.00	154 615.00					407 456.00
	Europos regioninės plėtros fondas									
	LR valstybės biudžetas			44619.00	27 285.00					71 904.00
	Savivaldybės biudžeto lėšos			24 118.38	14 748.65					38 867.03
	Privačios lėšos									
	Iš viso uždaviniui:				321578.38	196 648.65				

1.1.1. Veiksmas	UGDYTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ IR SOCIALINĘ RIZIKĄ PATIRIANČIŲ ASMENŲ MOTYVACIJĄ, SOCIALINIUS, PSICHOLOGINIUS ĮGŪDŽIUS BEI ASMENINIUS GEBĖJIMUS Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ Partneriai neprivalomi Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +			107 321.00					107 321.00	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			18939.00						18 939.00
		Savivaldybės biudžeto lėšos			10 237.30						10 237.30
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:			136497.30						136497.30
1.1.2. Veiksmas	PLĖTOTI KULTŪROS, ŠVIETIMO, SVEIKATINGUMO, SPORTO IR KITAS INICIATYVAS, SKATINANČIAS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMŲ IR SOCIALINĘ RIZIKĄ PATIRIANČIŲ ASMENŲ SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ, ĮSITRAUKIMĄ Į VISAVERTĮ VISUOMENĖS GYVENIMĄ Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ Partneriai neprivalomi Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +			145 520.00					145 520.00	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			25 680.00						25 680.00
		Savivaldybės biudžeto lėšos			13 881.08						13 881.08
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:			185 081.08						185 081.08

1.1.3. Veiksmas	SUKURTI SMURTO PREVENCIJOS IR PAGALBOS NUKENTĖJUSIEMS NUO SMURTO BEI SMURTINIO ELGESIO KEITIMO MECHANIZMUS Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) BĮ Projektai įgyvendinami su partneriais. Tinkami partneriai – kai projektą įgyvendina NVO (VšĮ arba Asociacija): 1) Ne mažiau 1 NVO (Asociacija arba VšĮ) 2) Ne mažiau 2 BĮ Tinkami partneriai – kai projektą įgyvendina BĮ: 1) Ne mažiau 2 NVO (Asociacija arba VšĮ) 2) ne mažiau 1 BĮ	Europos socialinis fondas +				100 045.00				100 045.00
		Europos regioninės plėtros fondas								
		LR valstybės biudžetas				17 655.00				17 655.00
		Savivaldybės biudžeto lėšos				9 543.24				9 543.24
		Privačios lėšos								
		Iš viso veiksmai:				127 243.24				127 243.24
1.1.4. Veiksmas	PLĖTOTI INTEGRALIOS PAGALBOS IR SOCIALINĖS GLOBOS BEI PRIEŽIŪROS PASLAUGAS, UŽTIKRINTI ASMENINIO ASISTENTO PAGALBOS PASLAUGAS TIKSLINIŲ GRUPIŲ ASMENIMS Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ Partneriai neprivalomi Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +				54 570.00				54 570.00
		Europos regioninės plėtros fondas								
		LR valstybės biudžetas				9 630.00				9 630.00
		Savivaldybės biudžeto lėšos				5 205.41				5 205.41
		Privačios lėšos								
		Iš viso veiksmai:				69 405.41				69 405.41

1.2 UŽDAVINYS - SKATINTI VERSLUMĄ IR SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ

SKATINTI VERSLUMĄ IR SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ		Europos socialinis fondas +						154 615.00	32 742.00		187 357.00	
		Europos regioninės plėtros fondas							129 149.00		129 149.00	
		LR valstybės biudžetas						27 285.00	28 569.00		55854.00	
		Savivaldybės biudžeto lėšos						14 748.65	15 442.70		30 191.35	
		Privačios lėšos										
		Iš viso uždaviniui:						196 648.65	205 902.70		402 551.35	
1.2.1. Veiksmas	<p>SUPAŽINDINTI VISUOMENĖ, VIETOS ORGANIZACIJAS SU SOCIALINIO VERSLO INICIATYVŲ KŪRIMU BEI SKATINTI VERSLUMO GEBĖJIMUS PAŽEIDŽIAMOMS MAŽEIKIŲ MIESTO GYVENTOJŲ GRUPĖMS</p> <p>Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo</p> <p>Partneriai neprivalomi. Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (Asociacija arba VšĮ) 2) BĮ 3) Kitos VšĮ ar Asociacijos</p>	Europos socialinis fondas +						100 045.00			100 045.00	
		Europos regioninės plėtros fondas										0.00
		LR valstybės biudžetas						17 655.00				17 655.00
		Savivaldybės biudžeto lėšos						9 543.24				9 543.24
		Privačios lėšos										
		Iš viso veiksmui:						127 243.24				127243.24

1.2.2. Veiksmas	PALAIKYTI SOCIALINIO VERSLO KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ ĮSIGYJANT SOCIALINIAM VERSLUI REIKALINGĄ ĮRANGĄ, PRADINIUS PRODUKTUS, PASLAUGAS, KURIANT IR TAIKANT RINKODAROS PRIEMONES Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo Partneriai neprivalomi Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +									
		Europos regioninės plėtros fondas						129 149.00			129 149.00
		LR valstybės biudžetas						22 791.00			22 791.00
		Savivaldybės biudžeto lėšos						12 319.46			12 319.46
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:							164 259.46		
1.2.3. Veiksmas	SKATINTI JAUNIMO ORGANIZACIJŲ BENDRADARBIAVIMĄ, VERSLUMĄ, PROFESINĮ ORIENTAVIMĄ, UGDYTI JAUNIMO PRAKTINIUS ĮGŪDŽIUS Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ Partneriai neprivalomi Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +					54 570.00			54 570.00	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas						9 630.00			9 630.00
		Savivaldybės biudžeto lėšos						5 205.41			5 205.41
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:							69 405.41		

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +									
Europos regioninės plėtros fondas	144 792.40	0.00	0.00	36 198.10	36 198.10	0.00	36 198.10	36 198.10	0.00
LR valstybės biudžetas	25 551.60	0.00	0.00	6 387.90	6 387.90	0.00	6 387.90	6 387.90	0.00
Savivaldybės biudžeto lėšos									
Privačios lėšos									

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 091 122.38
Europos socialinis fondas +	594 813.00
Europos regioninės plėtros fondas	273 941.40
LR valstybės biudžetas	153 309.60
Savivaldybės biudžeto lėšos	69 058.38
Privačios lėšos	

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

1) Mažeikių miesto VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną:

Mažeikių miesto VVG nariai (visuotinis narių susirinkimas): tvirtina parengtą Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategiją; vertina ir tvirtina kasmetinę Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą; vykdo Mažeikių miesto VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; tvirtina Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus; įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.

Mažeikių miesto VVG kolegialaus valdymo organo nariai (VVG valdyba): vadovauja Mažeikių miesto VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projektinėje veikloje; priima ir atleidžia Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos administracijos darbuotojus; atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas; tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo.

Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos administravimo vadovas:

1) atlieka Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui;

2) rengia ir Mažeikių miesto VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;

3) registruoja ir vertina pateiktus vietos projektus;

4) administruoja Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategiją: pildo Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos LR Vidaus reikalų ministerijai;

5) administruoja vietos projektus ir vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus;

6) organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius;

7) vykdo nuolatinį Mažeikių miesto VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei veiksmus;

8) konsultuoja Mažeikių miesto VVG teritorijos gyventojus, organizacijas, verslo subjektus projektinių idėjų atitikimo Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos klausimais;

9) vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymus paraiškų, ataskaitų pildymo ir su tuo susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;

10) vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius;

11) organizuoja mokymus Mažeikių miesto VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams;

12) kviečia Mažeikių miesto VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant strategiją būtų laikomasi visų BIVP bei horizontaliųjų principų;

13) administruoja internetinę svetainę ir socialinius tinklus;

14) administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas, mokėjimo prašymus ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu.

Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos finansininkas: vykdo Mažeikių miesto VVG apskaitos politiką; organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir laiku pateikti finansų bei statistikos organams; registruoja ir vertina Mažeikių miesto VVG finansinius dokumentus.

2) *Įgyvendinimo procedūra, nustatant, kaip bus atrenkami veiksmai ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai, užtikrinant Taisyklių 4.5 papunktyje nurodytų principų įgyvendinimą:*

Už nediskriminuojančių ir skaidrių vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir vietos plėtros projektų atrankos procedūrų parengimą yra atsakinga Mažeikių miesto VVG. Atrankos kriterijus tvirtina Mažeikių miesto VVG valdyba. Atrenkant veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus bus laikomasi horizontaliųjų principų.

Horizontalieji principai reiškia vertybių ir praktikos rinkinį, kuriame pirmenybė teikiama teisingumui, įtraukčiai ir demokratiniam sprendimų priėmimui. Jie bus naudojami kuriant ir įgyvendinant projektus ir strategiją. Vertinant projektus ir atrenkant projektų vykdytojus bus vadovaujama šiais principais:

1) lyčių lygybės ir nediskriminavimo: į vietos projektų atrankos procedūras bus įtraukiami visų lyčių ir įvairaus amžiaus atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat bus sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį ir amžių. Vertinant teikiamus projektus nebus sudaromos jokios kliūtys atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitus teikėjų bruožus ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius. Asmenims su negalia, vyresnio amžiaus žmonėms bus suteiktos galimybės teikti projektus nuotoliu, bus teikiamos nuotolinės (telefonu, el. paštu) ar gyvos konsultacijos. VVG valdybos nariais bus ir moterys, ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nebus daugiau kaip 60 procentų.

2) partnerystės ir atvirumo: visiems asmenims bus siekiama suteikti vienodas galimybes dalyvauti projektų teikime ir vertinime, turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Vadovaujantis šiuo principu bus siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai. VVG valdyboje, kuri vykdys projektų atranką, bus siekiama įtraukti naujų narių: bendruomeninių ar kitų nevyriausybinų organizacijų, asocijuotų verslo struktūrų ar įmonių, kitų savivaldybės institucijų atstovus.

3) jaunimo dalyvavimo: bent vienas VVG valdybos narys bus jaunesnis negu 29 metų arba bus deleguotas jaunimo, su jaunimu dirbančios organizacijos, savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, veikiančios Pasvalio mieste. Vertinant projektus bus teikiama pirmenybė dalyvaujamesiems sprendimų priėmimo procesams, kur visi dalyviai turi vienodą žodį priimant sprendimus. Dalyvaujamas principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų. Ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunimui, atvirose jaunimo erdvėse, mokyklose ir kitose jaunimo susibūrimo vietose skelbiant informaciją apie VVG veiklą ir galimybes teikti projektus.

Įgyvendinant projektų ir jų vykdytojų atranką bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principus, informuojant visuomenę apie VVG veiklą, priimtus sprendimus ir kitus visuomenei svarbius dalykus. Bus teikiama pirmenybė atskaitomybei už sprendimų priėmimo procesus ir rezultatus bei siekiama užtikrinti, kad sprendimus priimančias asmenys būtų atsakingi už savo veiksmus. Taip pat bus skatinama savitarpio pagalba ir bendradarbiavimas, pabrėžiant bendruomenės paramos ir solidarumo svarbą. Savitarpio pagalba svarbi, kadangi taip padedama užtikrinti socialinį teisingumą ir lygybę, atsakomybę bei solidarumą VVG veikloje. Taip pat ji labai svarbi siekiant užtikrinti socialinę gerovę ir teisingumą projektų vykdytojams, nes tik įgyvendinant savitarpio pagalbos principą galima pasiekti harmoningą ir solidarią VVG veiklą.

Horizontalieji principai teikia pirmenybę teisingumui, įtraukčiai, demokratiniam sprendimų priėmimui ir kolektyviniams veiksams, kurie duotų teisingesnius ir tvaresnius rezultatus socialiniame, politiniame ir VVG vystymosi veiklos kontekste.

3) Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka

Tiek Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo, tiek jos įgyvendinimo laikotarpiu Mažeikių miesto VVG nariai vadovaujasi darbo ir bendravimo vertybėmis, laikosi horizontaliųjų principų tiek Mažeikių miesto VVG vidaus, tiek išorės santykiuose.

Mažeikių miesto VVG pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad stebėseną būtų vykdoma pagal tokią tvarką:

1) Mažeikių miesto VVG visuotinis susirinkimas arba kolegialaus valdymo organas tvirtina metines/galutines VPS ataskaitas;

2) Mažeikių miesto VVG pirmininkas vykdo VPS priežiūros organizavimą ir užtikrinimą;

3) Projekto vadovas rengia galutines/metines VPS priežiūros ataskaitas, bendrauja su Vidaus reikalų ministerija ir Centrine projektų valdymo agentūra.

- Pagal projekto vadovo parengtą ir nustatytą formą, Mažeikių miesto VVG VPS projektų vykdytojai renka informaciją, reikalingą VPS įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui, ją apdoroja, susistemina ir pateikia projekto vadovui.

- Projekto vadovas kartą metuose rengia metinę, o baigus įgyvendinti strategiją – galutinę – ataskaitas apie VPS vykdymą ir jos rezultatus. Metinė/galutinė ataskaita yra tvirtinama Mažeikių miesto VVG visuotinio narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo.

- Įgyvendinus strategiją, projekto vadovas pateikia galutinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją Vidaus reikalų ministerijai. Projekto vadovas bendrauja su Vidaus reikalų ministerija ir esant poreikiui teikia papildomą informaciją, susijusią su VPS įgyvendinimu.

Strategijos stebėsenos informacijos rinkimo ir sisteminimo procedūra:

Kiekvieno kalendorinių metų ketvirčio pabaigoje (kovo mėn., birželio mėn., rugsėjo mėn. ir gruodžio mėn.), VPS administravimo vadovas renka informaciją apie tą ketvirtį įvykdytus/vykdomus VPS projektus ir jų pasiektus rodiklius pagal VPS tikslų ir uždavinių rodiklius, ir informaciją paskelbia VVG internetiniame puslapyje excel ataskaitos forma, iki kito ketvirčio pabaigos. Skelbiama informacija pateikiama lentelės pavidalu, įvardijant tą ketvirtį įgyvendintus projektus atskirai, jiems skirtą finansavimą, ir pasiektus rodiklius, bei pateikiant apibendrintą metų finansinę ir rodiklių pasiekimo analizę. Informaciją apie įgyvendintus / įgyvendinamus projektus kiekvieną ketvirtį pateikia projektą įgyvendinančios įstaigos.

4) Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:

Mažeikių miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis Mažeikių miesto VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, ir Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Vidaus reikalų ministerija.

Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategija gali būti keičiama kai:

1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;

2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;

3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;

4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Išnašos

- ¹ Savivaldybės žemėlapis. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieiga internete: <https://www.google.com/maps/place/Ma%C5%BEEikiai,+Ma%C5%BEEiki%C5%B3+r.+sav./@56.3364465,22.2304397,11.22z/data=!4m5!3m4!1s0x46e57e697ed057ed:0xab0422d970073f87!8m2!3d56.3092439!4d22.341468>
- ² Miesto lokacija. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieiga internete: <https://maps.lt/map/>
- ³ Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieigai internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>
- ⁴ Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra metų pradžioje. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieigai internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>
- ⁵ Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - natūrali gyventojų kaita. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieigai internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>
- ⁶ Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - atvykusieji ir imigrantai; išvykusieji ir emigrantai. Mažeikių miesto VVG siūsti duomenys. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieigai internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>
- ⁷ Mažeikių miesto VVG siūsti duomenys. Žiūrėta [2023-01-06]
- ⁸ Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje; veikiančios ūkio subjektai metų pradžioje. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieigai internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>
- ⁹ Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis. Žiūrėta [2023-01-06]. Prieigai internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>
- ¹⁰ Sudaryta rengėjų